

L'home que va enverinar el càncer

Els metges creien un cas perdut Marcel Joan, malalt de càncer terminal. Participar en un assaig sobre el verí d'un mol·lusc marí va netejar-li el cos de cèl·lules malignes. Va ser l'únic supervivent del grup. El fàrmac no és rendible i no es comercialitza

OLOT | E.P.R./X.V./DdG

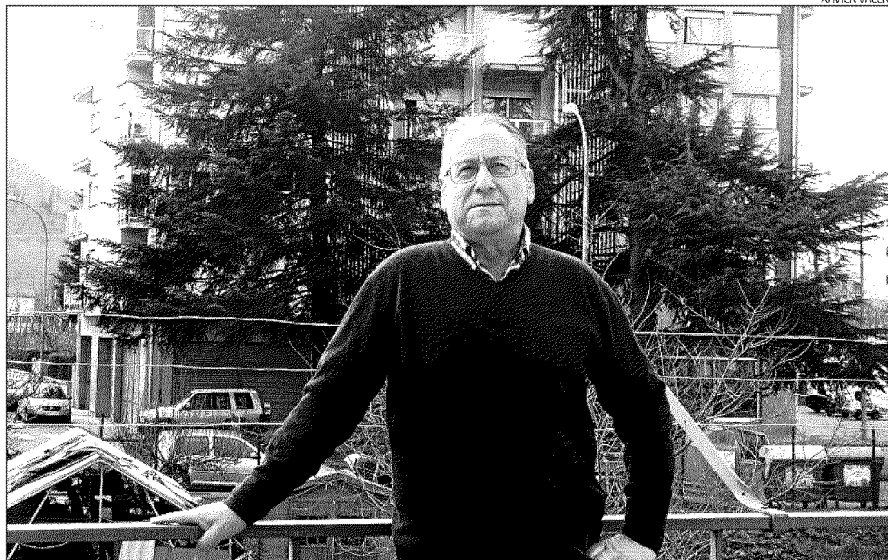
■ Es diu Marcel Joan i té 65 anys i tres néts. Veí d'Olot, cada matí surt a caminar per la muntanya d'una manera que fa 10 anys li hauria resultat inimaginable. I és que llavors no només fumava, patia sobrepès i menjava de manera poc conscient, sinó que el febrer de 2004 li diagnosticaven un càncer raríssim a l'esòfag que va minvar-li molt la qualitat de vida fins que, un any i escaig més tard, els metges li van venir a dir que arranges les coses perquè li quedava ben poc de vida. Patia metàstasi en diversos òrgans vitals i fins a quatre línies de tractament havien estat en va. Però Marcel Joan, avui dia, se sent millor que abans de patir el càncer. Es pot dir que ell, d'alguna manera, va emmetzinar el càncer fins foragitar-lo del seu organisme. Obviament no ho va fer sol, sinó amb l'ajuda inestimable del verí d'un mol·lusc marí.

El digital d'informació científica *Materia* ha recuperat fa uns dies la fenomenal història d'aquest garrotxí, probablement l'única persona del món que ha superat un càncer en fase terminal gràcies a unes bestioles de rara coloratura verda i taronja descobertes fa 20 anys en les profunditats del Pacífic. El trobem a casa seva després de recuperar-se d'un fort refredat, i esperant reprendre aviat la seva rutina senderista i musical -toca en un grup de versions dels 60. I viu la vida amb la intensitat pròpia d'algú que ha vist com se li escapava. Perquè Joan va passar molta por, admet,

Irvallec cura un càncer mortal però que representa només un 1% del total dels tumors d'esòfag, i no surt a compte

fins al punt que va acceptar participar en un assaig clínic dirigit per l'Institut Català d'Oncologia (ICO) quan ja pesava menys de 50 quilos i la seva autonomia havia caigut en picat, però encara no s'havia fet a la idea d'estar a les acaballes de la vida. Provaria els efectes del verí del mol·lusc *Elysia rufescens*, que havia demostrat en laboratori un caràcter letal sobre diversos tipus de cèl·lules cancerígenes. El principi actiu que s'extreu d'aquesta mena de babosa pròpia dels mars del Hawaii és el Kahalalide F; que presenta l'avantatge de no causar efectes rebot d'immunitat en el subjecte, tal com sí passa amb certs tipus de quimioteràpia. D'aquest principi se'n sintetitza l'eliseidipina, que la farmacèutica espanyola Pharmamar va batejar amb el nom comercial d'Irvallec.

Joan va ser l'únic supervivent de la vintena de persones que van prendre part en aquell assaig experimental de l'eficàcia d'Irvallec, i quan ho diu hom creu detectar certa incredulitat en les seves paraules. L'assaig era un fase 1, un nivell que pretén calibrar la possible toxicitat del fàrmac o si causa efectes adversos. La dona de Marcel, Paquita, va escriure un diari sobre l'evolució de la malaltia del seu home i hi va consignar com el 25 d'abril de

Marcel Joan diu que avui està millor que fa deu anys. El seu cas és probablement únic al món.

2006 el pacient rebia la primera dosi d'Irvallec. El juliol de 2009, després de 49 sessions de tractament, els metges enviaven Joan a casa sense rastre de càncer en el cos. A les últimes sessions, ja hi havia anat tot sol al volant del cotxe, quan al principi de l'estudi no podia vestir-se sense ajuda. I, cosa encara més important, el càncer no ha tornat a fer mai més acte d'aparició en el seu organisme.

Només contra els càncers rars
«No he vist mai res d'igual», admet l'oncòleg de l'ICO Ramon Salazar al

digital científic. Salazar era el responsable de l'estudi i admet que la resposta de l'organisme de Joan a l'Irvallec va ser «sorprenent i única», fins al punt que cap altre dels pacients, que presentaven càncers més comuns, va mostrar la mateixa progressió. Així les coses, la sort de Joan va significar la fi de les expectatives dipositades en el fàrmac: només és beneficiós en tipus de càncers tan poc freqüents que costaria massa trobar prou malalts com per provar-lo amb seguretat i poder-lo comercialitzar. Aquesta va ser la trista conclusió a

què va arribar Pharmamar en considerar que Irvallec només era eficaç en un 1% dels casos de càncer d'esòfag, tal com es va demostrar en altres assajos. Massa poc: no resultava rendible.

L'empresa, recull *Materia*, indica que cal prioritzar. «El fàrmac funcionava, però haurien calgut anys per reclutar els suficients pacients de càncers tan rars. Hauria estat massa costós», reflexiona la cap d'I+D de Pharmamar, Carmen Cuevas. L'única via d'estudi viva sobre el Kahalalide F avui dia és un estudi per a tractar la psoriasis.